

18.2.2026

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys alkoholilain muuttamisesta (HE 131/2025 vp)

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (*jäljempänä MaRa*) esittää lausuntoon seuraavaa:

1. Euroopassa suositaan alkoholin nauttimista ravintoloissa – Suomessa ei.

Muissa EU-maissa anniskelua suositaan sen työllistävän ja verotuloja tuovan vaikutuksen takia. Alkoholin nauttiminen muualla Euroopassa on yhteisöllistä. Perheet ja eri sukupolvet viettävät yhdessä aikaa ravintoloissa hyvästä ruoasta, juomasta ja seurasta nauttien. Suomessa alkoholi nähdään päihteenä riippumatta siitä, miten alkoholia nautitaan. Alkoholiverot ovat puolestaan haittaveroja. Erinomaisen ruoan ja viinin nauttimista ravintoloissa ei pidetä ruokakulttuurina, jota olisi syytä vaalia. Kun toimittajat tekevät televisioon juttuja alkoholiongelmista, lähes poikkeuksetta kuvamateriaali on ravintoloista. Tämä siitä huolimatta, että vain reilu 10 prosenttia alkoholista nautitaan ravintoloissa.

Suomessa suhtaudutaan positiivisesti alkoholin nauttimiseen julkisissa paikoissa, toisin kuin muualla Euroopassa. Tekipä Helsingin Sanomat jutunkin (20.7.2025) siitä, miksi Tukholmassa ei ole yhtä eläväistä pussikaljakulttuuria kuin Helsingissä. Systembolagetin myyjä sanoi, ettei Ruotsissa haluta kannustaa sellaiseen käytökseen. Tämä oli toimittajalle ihmetyksen aihe.

Suomessa tarvitaan suunnanmuutos kohti eurooppalaista ravintola- ja juomakulttuuria. Asenneilmapiiriin on muututtava ravintoloissa käymistä ja anniskelua suosivaksi. Valtion tulee ravintoloiden toimintaa tukevalla alkoholilainsäädännöllä ja veropolitiikalla ohjata siihen, että alkoholin nauttiminen siirtyy kaduilta ja kodeista ravintoloihin.

2. Alkoholin etämyyntiesitys suosii ulkomaisia ja syrjii kotimaisia toimijoita

Euroopan komissio antoi 17.12.2024 yksityiskohtaisen lausunnon hallituksen esityksestä (HE 173/2024). Komission mukaan kyseinen hallituksen esitys vaikuttaisi olevan ulkomaisia toimijoita syrjivä ja siten EU:n sisämarkkinasääntöjen vastainen, kun alkoholijuomien rajat ylittävää etämyyntiä koskevia säännöksiä ei selvennettäisi, vaikka samaan aikaan kotimaisille

toimijoille sallittaisiin alkoholijuomien toimittaminen. Korkein oikeus on antanut lisäksi ennakkoratkaisun (KKO 2025:71) syyskuussa 2025, jossa se on vahvistanut alkoholin etämyynnin olevan sallittua.

Hallituksen esityksessä (HE 131/2025) esitetään, että suomalaisilla on oikeus ostaa etämyyntimenettelyn kautta alkoholia toisista EU:n jäsenvaltiosta ja ETA-maista. Etämyynnissä voisi ostaa enintään 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältäviä alkoholijuomia.

Hallituksen esitys perustuu EU-oikeuden keskeiseen periaatteeseen, ettei muiden EU-maiden yrityksiä voida syrjiä suomalaisiin yrityksiin nähden. EU-lainsäädäntö ei estä syrjimästä kotimaisia toimijoita. Näin hallitus on esityksessä menetellytkin asettaessaan kotimaiset alkoholin vähittäismyyntiluvan haltijat selvästi heikompaan asemaan ulkomaalaisiin toimijoiden nähden. On mahdotonta ymmärtää, miksi kotimaassa toimivia yrityksiä halutaan syrjiä.

Hallituksen esitys osoittaa myös suomalaisen alkoholipolitiikan kaksinaismoralismin. Ulkomailta kuluttaja voi ostaa etämyyntimenettelyssä satoja litroja väkevää alkoholia kotiovelle kuljetettuna samaan aikaan kun Suomessa toimivat ravintolat eivät voi myydä edes yhtä viinipulloa aterian yhteydessä kotiin kuljetettuna. Ulkomaisten verkkokauppojen ja ravintolasta kotiin toimitettavien alkoholijuomien sääntelyn eroa ei voida perustella alkoholihaittojen vähentämisellä. Useita litroja jopa 80-prosenttista alkoholia sisältävä ostos ulkomaisesta verkkokaupasta aiheuttaa enemmän alkoholihaittoja kuin kotimaisesta ravintolasta ostettu ruoan kanssa nautittava alkoholijuoma.

Esitys on myös pääministeri Orpon hallitusohjelmakirjauksen vastainen. Hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on reilun ja avoimen kilpailun edistäminen. Mitä suurempi poikkeama etämyytävän alkoholijuoman ja kotimaan luvanvaraisessa vähittäismyynnissä myytävän alkoholijuoman alkoholipitoisuudessa sallitaan, sitä räikeämmäksi kilpailuvääristymä muodostuu.

Hallitus ripustautuu Alkon monopolin varjeluun tilanteessa, jossa monopolin ylläpitämiselle ei ole enää perusteita. Samaa aikaan hallitus (HE 95/2025 vp) on nostanut alkoholiveron Suomessa poikkeuksellisen korkealle tasolle (liite 1).

Suomen verojen kiertäminen onkin yksi suurimmista motiiveista ostaa alkoholijuomia ulkomaisista verkkokaupoista ja on selvää, ettei valtio saa läheskään kaikkia verotuloja ulkomaisista verkkokaupoista ostetusta alkoholista. Tämä myönnetään hallituksen esityksessäkin toteamalla, että jatkossakin osa toimijoista pyrkisi todennäköisesti kiertämään verovelvollisuuttaan esimerkiksi häivyttämällä omaa osuuttaan kuljetuksen järjestämisessä ja siten esittämällä tilanteen etäostona. Etämyynnin kattava valvonta on haastavaa ja edellyttäisi merkittävästi resursseja, joten verovelvollisuuden kiertoon puuttuminen voisi olla haastavaa.

Verohallinto on valtiovarainvaliokunnan verojaostolle antamassaan lausunnossa (25.11.2025) todennut, että alkoholin ulkomailta Suomeen suuntautuva etämyynti on mittavaa ja toistaiseksi vain hyvin pieni osa etämyynnistä toteutuu valmisteverosäännösten mukaisesti. Kun verrataan etämyyjien alkoholiveroilmoituksilla ilmoittamia alkoholijuomalitroja THL:n tilastojulkaisusta poimittuihin suomalaisten alkoholijuomien internetostojen kokonaislitramäärään, niin vuoden 2023 osalta etämyyjien veroilmoituksilla ilmoittama litramäärä on n. 1,6 % kokonaislitramäärästä ja v. 2024 osalta ilmoitettu litramäärä on n. 1,0 % kokonaislitramäärästä. Säännönvastaisen alkoholin etämyynnin osuus olisi ollut vuonna 2024 noin 99 % (8,9 milj. litraa). Säännönvastaisesti etämyyjien maahantuoduista alkoholijuomista on jäänyt maksamatta alkoholiveroa vuonna 2024 n. 40 milj. euroa, jos oletetaan, että niiden sisältö vastaa rakenteeltaan etämyyjien vastaavana ajankohtana ilmoittamien juomien rakennetta.¹

MaRa toteaa, että rajat ylittävän alkoholin etämyynnin salliminen, tiukan vähittäismyyntimonopolin ylläpitäminen Suomessa ja korkea alkoholiverotus johtavat siihen, että alkoholijuomien myynti siirtyy yhä enemmän ulkomaisiin verkkokauppoihin ja kotimaasta ostetun alkoholijuoman määrä vähenee. Kärsijänä on kotimainen alkoholielinkeino, erityisesti ravintola-ala ja niiden työntekijät sekä valtio veronsaajana.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on (PeVL 1/2026 vp) on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota epäyhdenvertaiseen kohteluun. Ehdotettu sääntely ei perustuslakivaliokunnan mielestä muodostu säätämisyjärjestykseen vaikuttavalla tavalla ongelmalliseksi perustuslain 6 §:n kannalta. Perustuslakivaliokunnan mielestä sinänsä selvää kuitenkin on, että perustuslain yhdenvertaisuussäännöksen ja myös elinkeinonvapauden kannalta perustellumpi olisi sellainen ratkaisu, jossa sekä etämyyntiä harjoittavia toimijoita että kotimaan vähittäismyyjiä kohdeltaisiin samoin.

MaRa katsoo, että vähittäismyyntimonopolin ylläpitämiselle ei ole enää perusteita. Vähittäismyyntimonopoli tulee purkaa asteittain niin, että:

- Ravintoloille sallitaan enintään 18 prosenttisten viinien (sisältää hedelmä- ja marjaviinit) ulosmyynti klo 9–21 ja ruokailun yhteydessä avatun viinipullon mukaan ottaminen klo 24 asti. Viinien ulosmyyntioikeutta käsitellään tarkemmin lausunnon kohdassa 7.1.
- Pientislaamoille, käsityöläis- ja pienpanimoille sekä viinitiloille annetaan oikeus valmistamiensa alkoholijuomien vähittäismyyntiin. Lakiehdotuksen valmistelu on parhaillaan käynnissä sosiaali- ja terveysministeriössä.

3. Alkoholitoimituksista

Hallituksen esitykseen sisältyvä menettely mahdollistaa myös yksittäiselle ravintolalle alkoholin kotiinkuljetuksen toisin kuin sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltu erittäin byrokraattinen ensimmäinen lausunnolla

¹ <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2025-AK-56982.pdf>

ollut esitys. **MaRa kiittää hallitusta siitä, että lausuntopalaute on näiltä osin otettu hyvin huomioon.**

MaRa toteaa, että hallituksen esityksessä oleva alkoholitoimituksiin liittyvä sääntely koskee sekä EU- ja ETA-maista Suomeen etämyytävien alkoholijuomien että kotimaassa vähittäismyytavien alkoholijuomien toimituksia. Tältä osin sääntely on tasapuolista eikä aiheuta kilpailuvääristymiä.

MaRa pitää välttämättömänä ja kannatettavana, että etämyyten alkoholijuomien toimitukseen ja kotimaassa myytävien alkoholijuomien toimituksiin sovelletaan samoja sääntöjä.

Hallituksen esityksen mukaan alkoholitoimitukset edellyttäisivät toimituslupaa ja omaoalvontasuunnitelmaa ja myös alkoholitoimituksia tekevillä tulee olla myös toimituspassi. **MaRa pitää näitä vaatimuksia perustelluna.**

Hallituksen esityksestä on talousvaliokunnan lausunnon (TaVL 28/2024 vp) perusteella poistettu vaatimus siitä, että alkoholijuomien toimituksessa asiakas pitäisi tunnistaa vahvan sähköisen tunnistautumisen avulla, jos osto tapahtuisi etäyhteyden välityksellä. **MaRa pitää vahvan tunnistautumisen vaatimuksen poistamista erittäin kannatettavana.**

MaRa pitää erittäin kannatettavana, että hallituksen esityksestä on hallituksen esitysluonnoksesta annetun lausuntopalauteen perusteella poistettu vaatimusta todennettavasta ikärajavalvonnasta. Toimitusluvanhaltija joutuisi käsittelemään rekistereissään suurta määrää henkilötietoja ja mahdollisesti myös asiakkaiden henkilötunnuksia. Vaatimus todennettavasta ikärajatarkastuksesta aiheuttaisi toimitusluvan haltijalle merkittävästi hallinnollista taakkaa, kustannuksia ja myös tietosuojariskejä. Varsinkin pienet toimijat, kuten ravintolat, jättäisivät toimitusluvan hakematta eivätkä pystyisi itse toimittamaan alkoholijuomia asiakkailleen.

Hallituksen esityksen mukaan alkoholitoimituksissa asiakkaan ikä olisi tarkistettava tarvittaessa henkilötodistuksesta juomia luovutettaessa kuten jo nyt toimitaan anniskelussa ja vähittäismyyntissä. MaRa kannattaa esitettyä ikäkontrollisääntelyä.

Esityksen mukaan etämyyden, Alkon ja kotimaisten vähittäismyyjien on varmistettava, että toimituksiin merkitään sen sisältävän alkoholijuomaa.

Jos toimituksesta käy muutenkin ilmi, että se sisältää alkoholijuomia, erillistä merkintää ei tarvita. Esimerkiksi kun ravintola toimittaa ruoka-annoksen yhteydessä olutpullon, erillistä merkintää, että pullo sisältää alkoholia, ei voida edellyttää.

MaRa esittää, että jos toimitettavasta alkoholipakkauksesta käy ilmi sen sisältö, erillistä merkintää ei tarvita.

Hallituksen esityksen 37 §:n 4 ja 5 momentin nojalla alkoholia ei saa toimittaa tiettyihin paikkoihin.

MaRa kannattaa, että alkoholia ei saa toimittaa alkoholilain 85 §:n mainittuihin paikkoihin eli ravitsemisliikkeisiin ja kokoontumislaissa tarkoitettuihin yleisötilaisuuksiin. Näissä paikoissa alkoholijuomia voi nauttia vain, jos paikkaan on myönnetty anniskelulupa.

Esityksen mukaan alkoholijuomia ei saisi toimittaa myöskään paikkaan tai tilaan, joka on hyväksytty anniskelualueeksi. MaRa toteaa, että alkoholilaissa mahdollistetaan se, että juhla- tai kokoustila (esimerkiksi seurojen-talo) hyväksytetään alkoholilain 20 §:n nojalla anniskelualueeksi, jossa luvanhaltijat voivat anniskella ilmoituksella. Ennakoon hyväksytyn anniskelupaikan anniskelualueutta koskevat anniskelun säännökset vain silloin, kun sillä on aluehallintovirastolle ilmoitettua anniskelutoimintaa. Luvanhaltija vastaa tällöin siitä, että alueella nautitaan vain luvanhaltijan anniskelemaa alkoholijuomaa. Jos etukäteen anniskelualueeksi hyväksyttiin paikkoihin ei voisi toimittaa alkoholijuomia, kun tila ei ole anniskelukäytössä, tämä voisi johtaa siihen, että näitä paikkoja ei hyväksyttäisi anniskelualueeksi ja olemassa olevia hyväksyntöjä peruutettaisiin.

MaRa esittää, että hallituksen esityksen 37 §:n 5 momenttia muutetaan niin, että alkoholia ei saa toimittaa tilaan tai paikkaan, joka on hyväksytty anniskelualueeksi. Jos kyseessä on paikka tai tila, jossa voidaan alkoholilain 20 §:n nojalla anniskella ilmoituksella, alkoholijuomia ei saa toimittaa tilaan, kun siellä anniskellaan.

Hallituksen esityksen mukaan alkoholia ei saa toimittaa varhaiskasvatuksen järjestämispaikkoihin. Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, jota järjestetään päiväkodissa, perhepäivähoito, jota järjestetään perhepäiväkodissa sekä avoin varhaiskasvatustoiminta, jota järjestetään toimintaan soveltuvassa paikassa. Toimituskieltosäännös on ymmärrettävä, mutta sen noudattaminen on tietyissä tilanteissa mahdotonta.

Miten alkoholitoimituksia tekevä yritys voi tietää, että koti on toimituskiellon piirissä, kun sitä käytetään päiväsaikaan perhepäivähoitopaikkana. Myös kerhotila voi olla päiväsaikaan varhaiskasvatuskäytössä ja ilta-aikaan tilaa voi käyttää esimerkiksi taloyhtiöiden hallituksen kokouksiin tai shakkikerhoihin. Miten alkoholitoimituksia tekevä yritys voi tietää, että tilaan ei saisi toimittaa alkoholijuomia.

MaRa toteaa lopuksi, että hallituksen esitys on parantunut olennaisesti ensimmäisestä erittäin byrokraattisesta ministeriön virkamiesten tekemästä esityksestä. Myös ravintoloiden on mahdollista hakea toimituslupaa ja kuljettaa alkoholijuomia asiakkailleen kotiin esimerkiksi ruokatoimitusten yhteydessä.

4. Viranomaisen oikeus asettaa toimituslupa- ehtoja ja rajoituksia

Hallituksen esityksen 17 a §:n 2 ja 3 momentissa säädetään viranomaisen oikeudesta asettaa toimituslupa- rajoituksia ja ehtoja. Viranomaisen oikeutta on perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 58/2024 vp) perusteella täsmennetty aiemmin annetussa hallituksen esityksessä (HE 173/2024 vp) olleesta esityksestä.

Esitetyn 17 a §:n 2 momentin mukaan lupaviranomainen saa määrätä alkoholijuomien toimituslupa- ehtoja ja rajoituksia, jos se on välttämätöntä valvonnan turvaamiseksi tilanteissa, joissa viranomaisella on aihetta olettaa, ettei alkoholijuomien toimituslupa- haltija tai sen lukuun toimiva alkoholi-juomien toimittaja noudata laissa säädettyjä velvollisuuksiaan alkoholi-juomien toimituksessa tai luovutuksessa. Lupaehdot ja rajoitukset voivat koskea luovutuksessa käytettävää ikärajavalvonnan ja päihtymistilan seuranta- a, omavalvontaa tai valvontaviranomaiselle toimitettavia tietoja. Ehdot ja rajoitukset on 3 momentin nojalla mitoitettava siten, että ne eivät estä eivätkä kohtuuttomasti vaikeuta lupa- haltijan toiminnan harjoittamista.

MaRa toteaa, että esitetyn pykälän perusteluihin sisältyy velvoite, joka ei perustu lakiin. Perustelujen mukaan ”mikäli lupa- haltija ei esimerkiksi omavalvonnassaan olisi pitänyt mitään kirjaa luovutustilanteista, voisi jälkikäteen olla mahdotonta todentaa, mitä luovutustilanteissa on tapahtunut. Esimerkiksi tällaisissa tilanteissa viranomaiselle voisi olla aihetta olettaa, että luovutuskieltoja ei ole noudatettu.”

MaRa ei hyväksy perustelujen kirjausta ja katsoo, että lain perusteluilla ei voida säätää toimituslupa- haltijoille kirjanpito- velvollisuutta luovutustilanteista. Maininta perusteluissa johtaisi siihen, että valvontaviranomaiset voisivat vaatia kirjausten tekemistä kaikista luovutustilanteista rajoitusten ja ehtojen asettamisen uhalla. Tämä lisäisi alkoholin toimitukseen liittyvää byrokratiaa erityisesti ravintoloiden osalta, mikä ei liene hallituksen esityksen tarkoituksena.

MaRa toteaa, että toimituslupa- haltijan laatimalla ja tarvittaessa päivitettävä omavalvontasuunnitelmalla, toimituksia tekevien henkilöiden perehdytyksellä, toimituspassivaatimuksella sekä hallituksen esityksen mukaisella ikärajakontrollilla voidaan varmistaa toiminnan lainmukaisuus alkoholi-juomien toimituksessa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin omavalvontasuunnitelman sisällöstä (AlkoL 56 §). Lausunnonle- lähetetty luonnos sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi ja alkoholi-juoman toimituksen omavalvontasuunnitelmasta (5 a §) on sisällöltään asianmukainen eikä sisällä ylimitoitettuja byrokraattisia vaatimuksia toisin kuin esityksen 17 a §:n perusteluihin sisällytetty lakiin perustumaton velvoite luovutusten kirjanpito- velvollisuudesta.

5. Alkoholin markkinointisäännösten keventäminen

Voimassa olevan alkoholilain nojalla esimerkiksi ravintolat eivät voi markkinoida internetissä tai sosiaalisen median sivuilla väkeviä alkoholijuomia tai väkevistä alkoholijuomista valmistettuja juomasekoituksia.

MaRa kannattaa, että väkevien alkoholijuomien markkinointi sallitaan jatkossa myös verkkosivuilla tai sosiaalisen median sivuilla. Kun markkinointisäännöksiä kevennetään, viranomaisten rajallisia resursseja vapautuu markkinointisäännösten valvonnasta järkevämpään työhön.

Voimassa olevassa alkoholilaissa alkoholijuomien mainonta on kielletty, jos se toteutetaan kuvaohjelman, jonka ikäraja on kuvaohjelmalain (710/2011) mukaan alle 18 vuotta, elokuvateatterissa tapahtuvan julkisen esittämisen yhteydessä. Ehdotuksen mukaan kuvaohjelman ikärajaan perustuva sääntely koskisi jatkossa myös mietojen alkoholijuomien markkinointia. Esityksen mukaan väkevien alkoholijuomien mainonta olisi kuitenkin kokonaan kielletty elokuvateatterissa tapahtuvan kuvaohjelman julkisen esittämisen yhteydessä.

MaRa toteaa, että suuri määrä elokuvateatterien katsomotiloja on haettu anniskelualueeksi. Katsomotiloissa voidaan anniskella alkoholijuomia, kun katsomotila on varattu yksinomaan täysi-ikäisille.

MaRa esittää, että jos elokuvateatterissa anniskellaan, myös väkevien alkoholijuomien markkinointi tulee olla mahdollista elokuvateatterissa esitettävän kuvaohjelman yhteydessä.

Voimassa olevan alkoholilain nojalla väkeviä alkoholijuomia voidaan mainostaa ammattijulkaisuissa (AlkoL 50 §:n 3 momentin 3-kohta). Ammattijulkaisuja ovat muun muassa Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n ammatti- ja järjestölehti Vitriini sekä Menu- ja Nova – lehdet.

Hallituksen esityksen (50 §:n 2 momentin 3-kohta) mukaan väkevien alkoholijuomien mainonta olisi kiellettyä painetuissa sanoma- ja aikakauslehdissä. Tämä olisi kiristys nykytilaan, koska väkevien mainonta olisi jatkossa kiellettyä myös painetuissa ammattijulkaisuissa. Ammattilehtien mainonnan sääntelyn kiristäminen ei liene hallituksen tarkoituksena.

MaRa esittää, että hallituksen esityksen 50 §:n 2 momentin 3 - kohtaa muutetaan seuraavasti:

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, väkevän alkoholijuoman markkinointi on kielletty:

3) painetuissa sanoma- ja aikakauslehdissä lukuun **ottamatta lehtiä, jotka ovat suunnattu alkoholijuomien myyntiin osallistuville.**

Lain perusteluihin voitaisiin kirjata Valviran mainontaohjeen mukaisesti, että väkevien alkoholijuomien mainontaa voidaan harjoittaa nykytilaa

vastaavasti alan ammattilehdissä, esimerkiksi majoitus- ja ravitsemisalan tai vähittäismyynnin ammattijulkaisuissa. Alan ammattilehdiksi katsotaan julkaisut, joiden levikistä valtaosa kohdistuu ammattiryhmiin, jotka osallistuvat alkoholijuomien myyntiin. Aiemmassa ratkaisukäytännössä valtaosan on katsottu edellyttävän noin 80–90 % osuutta levikistä.

6. Seuraamuksista

Hallituksen esityksen seuraamusmaksua (71 §) ja luvan peruuttamista (72 §) koskevista säännöksistä on huomioitu talousvaliokunnan aiemmasta hallituksen esityksestä antama lausunto (TaVL 28/2024 vp). Seuraamusmaksun määrä on jatkossakin 300–1 000 euroa eikä määräaikaisen ja pysyvän luvan peruuttamisen kynnystä muuteta.

MaRa kannattaa hallituksen esityksen ehdotuksia ja pitää erittäin tärkeänä, että seuraamusmaksua ja luvan peruuttamista koskeviin säännöksiin ei tehdä kiristyksiä. MaRa on lausunut seuraamusmaksusta ja luvan peruuttamista koskevista säännöksistä tarkemmin eduskunnan talousvaliokunnalle 5.11.2024.

7. Ravintola-alan ahdingon helpottaminen ja kysynnän lisääminen

Ravintoloiden taloudellinen ahdinko on nyt suurempi kuin aiemmin 2000-luvulla koronarajoitusaikaa lukuun ottamatta.

Vielä 2000-luvun alussa alkoholin osuus ravintolamyynistä oli 50 prosenttia. Nykyisin se on enää noin 30 prosenttia (liite 2). Alkoholin anniskelun osuus kokonaiskulutuksesta on alentunut 25 vuodessa 20 prosentin tasolta 11 prosentin tasolle. Alkoholin myynnin merkitys on ravintola-alalle paljon suurempi kuin vähittäiskaupoille.

Alkoholin myynnin jyrkkä lasku ravintoloissa on heikentänyt merkittävästi ravintoloiden kannattavuutta. Moni veroja maksava ja työehtosopimusta noudattava ravintolayritys on joutunut sen takia lopettamaan, erityisesti pienissä kunnissa. Niiden tilalle on mahdollisesti tullut kevyemmän kustannusrakenteen ravintolat, joihin verotuksen muutokset ja työehtosopimukset eivät vaikuta.

Suomessa harjoitettu alkoholi- ja alkoholiveropolitiikka on noin 20 vuoden kuluessa synnyttänyt satoja tilausravintoloita, joihin asiakas voi tuoda omat alkoholijuomat, tavallisimmin ulkomailta hankitut. Kun yrittäjä ei hae anniskelulupia, alkoholilakia ei tarvitse noudattaa eivätkä viranomaiset valvo toimintaa. Tällaisen ravintolatoiminnan yleistymisen on hävittänyt satoja anniskeluluvalla toimivia ravintoloita, etenkin pienemmistä kunnista.

Ravintola-alan ahdinkoa tulee helpottaa ja kysyntää lisätä antamalla ravintoloille oikeus vähittäismyydä enintään 18 prosenttisia viinejä (sisältää hedelmä- ja marjaviinit) ja alentamalla anniskelun arvonlisävero ruokatarjoilun tasolle 13,5 prosenttiin. Teattereiden ja muiden esittävän taiteen

tapahtumien kannalta olisi tärkeää mahdollistaa anniskelu katsomotiloissa ilman vaatimusta sen rajaamisesta pelkästään täysi-ikäisille.

7.1 Ravintoloiden oikeus viinien ulosmyyntiin

Ravintoloiden viinien ulosmyynnillä ei ole alkoholiongelmia lisäävää vaikutusta. Viinien ulosmyynti toisi ravintoloille ja matkailukeskuksille mahdollisuuden nykyistä laajempaan palvelujen tarjontaan sekä parantaisi ravintoloiden heikkoa kannattavuutta. Tällaisia ovat muun muassa ravintolat, jotka tekevät ruokaa kotimaisista raaka-aineista, ravintolat matkailukeskuksissa sekä suurten järvien ja Itämeren rannoilla. Myös monilla pienillä paikkakunnilla toimivat liikenneasemaravintolat voisivat palvella paremmin paikallisia asukkaita ja matkailijoita. Tämä voisi turvata liikenneasemien säilymisen pienillä paikkakunnilla.

Selvityshenkilö Antti Neimala esitti myös raportissaan vähittäismyyntimonopolin purkamisesta, niin että ravintolat saisivat oikeuden viinien vähittäismyyntiin. Hän myös katsoi, etteivät alkoholihaitat kasvaisi tämän takia.

MaRa esittää, että ravintoloille sallittaisiin enintään 18 prosenttien viinien (sisältää hedelmä- ja marjaviinit) ulosmyynti klo 9–21 ja ruokailun yhteydessä avatun viinipullon mukaan ottaminen klo 24 asti.

Anniskelupaikkojen luvanvaraisesta vähittäismyyntioikeudesta on säädetty alkoholilain 17 § 1 momentin 3-kohdassa, joten muutos on helppo toteuttaa myös lakiteknisesti.

7.2 Anniskelun arvonlisäveron alentaminen samalle tasolle ruoan kanssa

Suomessa on korotettu alkoholijuomaveroa 11 kertaa vuodesta 2008 lähtien. Myös anniskeluun sovellettava yleinen arvonlisävero nousi 25,5 prosenttiin syksyllä 2025. Alkoholin verotus suomalaisissa ravintoloissa on EU:n kireintä.

Monissa EU-maissa sovelletaan samaa alennettua arvonlisäverokantaa anniskeluun kuin ravintolaruokaan. Anniskelun arvonlisäveron alentaminen olisi välttämätöntä myös Suomessa. Suosimalla lainsäädännössä anniskelua muiden maiden tavoin valtion verotulot kasvaisivat pitkällä aikavälillä, työllisyys lisääntyisi ja yhä useampi ravintola säästyisi lopettamiselta.

Ravintola-anniskelu toisi alemmallakin arvonlisäveroprosentilla enemmän verotuloja kuin kaupasta ostettu vastaava alkoholijuoma, puhumattakaan matkustajatuodusta tai ulkomaisesta verkkokaupasta hankitusta alkoholijuomasta. Luken vuonna 2018 tekemän tutkimuksen mukaan anniskelun arvonlisäveron alentaminen 24 prosentista 14 prosenttiin lisäisi kansantalouden tuotosta kerrannaisvaikutuksineen lähes 300 miljoonaa euroa ja laskennallinen työpaikkavaikutus olisi yli 2 400 työpaikkaa.

MaRa esittää, että anniskelun arvonlisävero alennetaan 13,5 prosenttiin.

7.3 Anniskelu esittävän taiteen tapahtumissa

MaRa ja Suomen Teatterit ovat tehneet 8.4.2025 yhteisen esityksen ravintolapalveluiden tarjoamisen helpottamisesta esittävän taiteen tapahtumissa **Anniskelualueeksi tulisi hyväksyä katsomotila esittävän taiteen teatteri-, tanssi-, ooppera- ja musiikkiesityksissä ilman vaatimusta siitä, että katsomotilan pitää olla varattu yksinomaan täysi-ikäisille.**

Teattereiden ja muiden esittävän taiteen toimijoiden on tarpeen vahvistaa omarahoitusosuuttaan ja yksityisiä tuloja tulevina vuosina, kun valtiontalouden säästöt kohdistuvat merkittäväällä tavalla myös kulttuurialaan. Muutos parantaisi esittävän taiteen toimijoiden mahdollisuuksia kasvattaa ravintolamyynnin tuloja jatkossa. Ravintolamyynnin laajempi mahdollistaminen parantaisi myös katsojien viihtymistä esittävän taiteen parissa, kun ravintolapalveluja ei tarvitsisi nauttia kiireessä väliajalla. Muutoksella ei olisi negatiivisia alkoholipoliittisia vaikutuksia. Esittävän taiteen tapahtumissa alkoholijuomia nautitaan sivistyneesti eikä riskiä alaikäisille anniskelusta, humalajuomisesta tai häiriökäyttäytymisestä ole. Järjestyksenvalvonta- ja tarjoiluhenkilökunta huolehtii tapahtumassa järjestyksen ylläpidosta ja alkoholilain säännösten noudattamisesta.

Kunnioittavasti,

Kai Massa
lakiasiainjohtaja

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyri-tyksiä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalvelu-yrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 8 000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.